

ACC. N.R. M. 7491: 1-29.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Edith Österlund*
Härad: *Västbo* Adress: *Box 5, Hållerstorp*
Socken: *Kulltorp* Berättat av: *Den samma*
Uppteckningsår: *1941.* Född år *1895 i Kulltorp*

Fortsättn. på självbiografien. (forts. fr. M. 7490)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 7491:1

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

Härad:

Väster

Adress:

Box 5, Kullerstorp

Socken:

Kullerstorp

Berättat av:

Edith Österlund

Uppteckningsår:

1931

Född år

1895 i Kullerstorp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ann.
 Detta får
 under inga
 omständigheter
 finnas tillgängligt
 för allmänheten
 då det är ett
 personligt brev
 och
 en del av den
 personliga handlingen

Strax efter trehundraåren
 år 1920 gick jag att intaga
 min nya plats. Lushillest
 blev så litet det kunde vara,
 då min nye hushållare var
 ungkarl. Han var på sitt
 58:de fötårsår, en lugn
 och snäll man, förnär,
 fast husen ville på att rusta
 på mer. Bedrövlige såg husen
 ut till exterioren men
 interiören var ännu bedröv-
 ligare. Detta kom jag snart
 underfund med då jag gick

Skriv endast på denna sida!

kusesyn. Golven voro fristrida av vildsvamp. Om man satte sig på en stol inne i det stora rummet, eller storstugan så kanske ett stolsken rakade igenom och såg man inte upp riktigt så var man svart i gyllert. Rummet intill storstugan - ett litet utbyggde bredvid - luktade mjöl och var jag såg upp i taket var där ett runt hål. På golvet sås under stod ett lerfat som det skulle dryppa i detta var fullt av is. Det märktes att vatten från taket kommit även på golvet, vilket var

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Armen.
I riket
med man-
gärdsbyggen.
Den stod ett
kalofindigt
bygg. Detta
skulle bli
verkstad. Det
var uppbyggd
i stället för
10 år innan
jag kom dit. Det
stod an i den
likadant. Tre
fönsterfuggar
på var sida
av byggnaden.
Detta bygg-
stomme skändes
och så utseende
det på gården.

fristrit av röta runt omkring
berfatet. Kakelugnen var
stöttad med en 3-tums-
planka. Den var spikad
fast vid golvet. Kakelugn-
en hade skridit ut från
väggen och liknade det lutande
fornet i Pisa. Forn takes
på utbygget var belagt med
papp och tillika alldeles
glatt, dunn ju inga möjlig-
heter att det kunde hålla.

Det föll mig in att elda
i Storsugens Kakelugn. Då
jag gjort ryck eld och det brö-
de brinna, brände det rycka
in i rummet. Jag fann då
att mitt på kakelugnen

var ett hål rätt igenom
där riken trängde ut.
Här fanns eldste en stund
hjälpste det sig och riken
saknade en. På serverings-
bordet i just och skilrar sig
fullt av gamla riddlöser.

Det fanns inte en drö i
huset som hade en helfärdig
lås. I köket var golubiljor-
na svartbrända och till
en viss del frukolande. En
långor hade exploderat för
ett 15-tal år tillbaka, berättade
man ring och man hade lyck-
ats rädda huset med undan-
tag av det förstörda golvet.
Detta golv blev dock aldrig

omlagt sedan. Trösklarna
var så höga så jag bara
smeklelade och slog mig
på tårna i friska brigen,
tills jag varit mig vid dem.

Tunnanfruster fanns inga i
det stora huset, gardinerna
vände ^{hög och låg} på det bläste ute.
Träsk på frästren var totalt
nerutträtt. Porten hade neder-
lag hos min nye husbonde.

I hans kontor. Här hade han
kassaskip som i nedre vining-
en kirkelyrande hans ranson
plus ett par genomsmutsiga
brännvinsglas. Han drack inte
blott, skavvite, utan även knjilt
till och med 3-stjärning sidan.

Armen.
Så jag på
våren öpp-
nade ett frös-
ter i kals-
bundens kon-
tr. fullt hela
frästret ut.
Det var tröst
snygghet
och gång-
jorden öpp-
stade. Jag
sprang ut
och satte i
frästret igen
dycklifvets
gick hink
glaset sönder
gick en ratta
sedan trösk
jag aldrig öpp-
na ett fröst
i huset men

Men han höll sig alltid lyckad
då han var hemma. Var han
drucken någon gång, så var
det då han festat utom
hemmet. Han var den allen-
bäste människan att um-
gå med, lugn och beliten
med allt vad jag gjorde,
han var själv inte vidare
glad uti arbete. I hans kontor
fanns både skrivbord och
telefon, han var även fabri-
kri. Han hade brukväveri i
en liten stuga på gården, så
hade han många vänner i
både Kullarp och Bursjö som
vände i hemmet. Så hade
han också en uppdrag inom

kommanen på skilda omsiden.
Här var han auktionssman
vid så gott som alla auktim-
er i staden. Detta på grund
av att han var solid. Oänd-
liga summor förlorade han
på denna syssla. Detta be-
roddes på honom själv. Han
annonserade uppköpet en viss
dag och på viss plats, efter
en viss auktion. Till platsen
kommo många för att betala
sina auktionskulder, men
den som inte anlände till
platsen, var August Pettersson
själv. Folket gick honom förargade,
en del för att aldrig befatta
sig med betalningen mera.

Fökte de konnen i konnen
var han mestadels borta.

I stället stodo två gam-
la unga Isländskästar om-
kring trekkis i gamla sken-
arna på kistarna hade en
gång i tiden varit såda men
voro nu starkt grämda.
Hoch, ty den ena var ett sto,
äkte han inte, ty den stod
inte stilla i många timmar
vid Busigs station dit han körde
med sin duk. Därför körde han
med hästen som kunde stå
hugrig i 4 & 5 timmar ja än-
nu mycket mera ibland utan
att slita sig lös. Ty min kus-
bunde var sådan att han glim-

De/ting kvar hos vännen och bekant-
ta, i affärsrum, hem länge som
helst. Om han äkte till Bur-
grå på morgonen och sade
att han skulle vara till-
baka på aftonen kanske han
anlände hem först vid mid-
natt. Kanske den lille tropiska
hästen stod ute hela tiden
med en liten kostapp som var
uppsäten på en kvast.

Fyra kossor stod i ladu-
gårdens skinnade av vålniga.
Dessa hade inte lidit beist vare
st i uppfödning eller skitsell.
En gammal kobra stod i en
kätte nästan ända uppe vid
takets. Denna kätte hade ej varit

utbruten på årtal.

En söndagsmorgon i februari då min stöd mottagning spände min husbonde för den gamla isländska månen för en skinda av äldre boken. Jag frågade honom då om han ämnade åka bort så tidigt på söndagsmorgonen? - Nej, sade han, jag skall vara åka lite. Skären var som han varit räddad för läran och sidorna av gräset och jag tyckte för min del att han borde skinnas för att krita med denna samvetsiga måne. Jag vill ett öga för honom och vad för min älskade läsare

jag fick se? - Jo, luskanden
vare i gatan nedanför lada-
gården. Piskande på den gam-
la muren allt vid han-
skade. Djurets stänkade och
frusade i de låga drivorna
då han kom ett stycke ner
i gatan (det fanns gårdsgård på
båda sidorna) vände han om
och samma upprepades. Så
kröde han fram och tillbaka
ett tiotal gånger varefter
både han och muren drjos-
ar svett. Så spände han ifrån
muren och sade under det
han torrade svetten ur pannan:
"-Åh så hon västan ren!!!"
Det var hans sätt att rykta

och kalla den det Hackars
kreaturet.

Det fanns ingen riktig
brunn på gården. Borta
vid grannens eller vid ri-
gången fanns en s. k. "topp-
brunn" där alla ^{i gården} skulle
ha fått hämta vatten vid
förefallande vattenbrist, eller
m. a. o. under torkar. Denna
brunn var dock ej upprensad
på djupets af vägfri men
aldrig kunde användas detta
vatten mer än till kreaturen.

Väst dricksvatten fick jag
hämta i en dal af grann-
gårdens ägor och när jag skulle
läsa hem vattnet var det upp-

Jörshäcke. Tugen var gammal
dit, den gick jag sjölv framman.
Då det var vintern, kan man väl tänka
sig, hur det var att gå
genom - drivorna uppför dem
här som var brant som ett
ledugårdstak och tillika lång
med två stora vattenhinder.

Gården var $1/4$ mtl. men den
hög västen i ljugervall. Runt
åkrarna i gårdens väste hör-
skogen stor och gammal och över-
skuggade åkrarna, så det
blev inte mycket åra med
skörden. I träängarna stod
stora aspar och ekar och
sagade man att de inte blott

kanas igen åker och ännu utan
även den sträckes gränser.
Grannen som var en mycket
lygglig karl sade till mig min-
en gång att han var djupt be-
drövd för att Pettersson skulle
lita de stora triden så så små
rågningarna, att den före skulle
gå så mycket obehag av dem.

De skuggade en åker för denne
så, att han fick inget på ett långt
stycke in i densamma. Dessutom
gingo rötterna av de stora triden
långt in i åkern.

Utmärket till gården var myc-
ket vidlyftiga, det var vändiga
skogsviddar. Då jag bjöd honom
kommer bjöde han skog till ett vände

av 200, 000 ungefär, men detta
hade han ingen gaga av.

Vi hade aldrig någon riktig
ned. Det fanns ett litet "led" ^{"uppgång"}
i vedenen då jag kom dit, men
det räckte inte länge. Han
sagde inte ett ord att säga
av veden med och inte skaf-
fade han sig något under den
tid jag vistades där, ungefär
ett år. Han hade en gammal
dålig yxa vilken han höj
med. Denna var så stor och
obuglig att han fick slå
av veden med kraft. Han
stuckade och slet och pushade
så jag kunde ^{knappa} hålla mig
från skott. Flita så onödigt, bara

för att han inte ville sluffa
sig lite mystoverkyg. Ja, det
var rent bedrörligt. Men, så
hög kan blott de ett par
här så vet jag inte var han
blev av. Då jag trillade på
detta, gick jag och lämnade
minn ett stund i en granngård.
Så kunde jag säga minn lite ved
gjäl då jag behövde. Jag
frös inne på vintern, så det
gamla lammingshuset var så
starkt så man kunde inte
elda varmt. I ledugården
hos kreaturen var varmt
och gott då behövde man
aldrig frysa. Det var riktigt
skönt att komma dit kalla

och bliviga dagar. Han kunde aldrig sitta stilla inne i huset då det var kallt, ty då frös man så man mätte illa.

Han, August Pettersson hade sina frivånster, såväl som alla andra människor. Han sålde mjölk till arbetarna i Bäck och tog aldrig mer än 20 öre litern under kris-tiden, då andra köper tog 37 å 38 öre litern. Mjölkten var fet och god, det fanns inte en lunde i gården som kunde visa upp en sådan fetthalt. Dessutom utövade han en stor gästfrihet i sitt hus, alla

som gingo in och ut i huset
skulle bjudas på kaffe. Sub-
barna som åstade en tår
på tand, fick även detta, de
drucko med vilkeshag in det
dumfyllda brännvinsglaset
med tusan och en fingerar-
tryck. Det kan tyckas att jag
kunde rengjort glaset. Det skul-
le jag också gjort om han velat
det. Men han listade buren
i kassaskåpet mycket noga
och var gång, han tyck-
tes strömmas inför mig över
att han bjöd på brännvin.

han var så tyglåten han vel-
kade nästan brygga och när han
frände jag inte såg det, sannolikt

han ut och in sina flaskor.
Här jag varit in kaffe åt hans
gäster brukade jag gå ut till
mitt arbete. Så länge jag var
inom sjukhäll tog han inte
från något till skåpet. Men
jag fruktade ändå. Ty innan
någon gäster tog avsked bjö-
de han bli högtjuddare i köst-
en och talet flodade lättare.

Nåväl när vedem var slut
i vedboden, köpte han hem
med lite ris och pinningar
som tillhörde kullfällan tid
i gården. Det rasade och det
ker i ljulen så det var rent
löst. Hur gick av så tidigt,
det året. Hela mars var det

solsken på dagarna och frost
på nätterna. Rågnen
blev illa åtzinger och stora
stycken gick bort. Det var
varmt på dagarna som på
sommaren nästan hela vin-
aden. Vad som var varmt
i våren, blev kallt i april
och maj. Det snöade då vi
i början av maj satte potatis
och vi kunde tack kallare
varma under arbetet.

Då vi stigit undan
vårarbetet hade jag föresatt
mig att göra rent hos kister-
na. Jag tänkte passa på en
dag då han var borta. Bidsen
stod som en hög mur bakom

tem, det var en betydning
saga, i samning.

En morgon då min kus-
sande för bort tidigt tog jag
itert med gödselstaden
första hand, då den ej brukat
vara utbredd. Den stod som
en pyramid uppåt lätungärd-
vägen alldeles fasthållande
hög upp så man kunde se
sin öppna eller stänga dörren
då man skulle gå ut. Detta
var jag trött på då jag för
när jag jämt utförde detta arbete
själv. När jag gick undan
morgensolarna i lätungärd
tog jag itert med gödselstaden
som sagt. Den låg pyra-

mind var migot aldrig. Jag
bar ut den i varje fall
och bredde ut den där den
rätteligen skulle vara. Hoppa-
de, att det väl, på det att det
inte skulle förka mera,
skrapade, ladingindringen.

Gröden hade alldeles
rakt upp vägen, ladinginden
som var rosmildad, bestade
här ackurat pyramidens
form. Så, långt denna stift
mot vägen framkände en
mera tydligt, då färgen var
mångfaldig klar på båda
sidan om. Det såg rent av
likt ut, fast på samma
gång beklämda, återinstre

Jag var som var av lunde-
släkt. Detta var ja ren van-
vård. Huru världen hade här
gått till spillo, som gått
och väl behövts på den
måga jorden.

Här jag gick detta gick jag
in i skallet och påbörjade
rengöringsarbetet där. Jag
plockade ut gödselstämman
så fort jag kunde och hade
grepp efter grepp i den nu
gamla gödselstaden. Så tog
jag en skyffel och skottade
gödet så rent jag kunde.
Som stallgödet var av trä
kunde det också kuttas på-
färligt i synnerhet under gödsel-

rummen. Då var det värt
så upprätt som det kunde
bli. På synde jag bort all
spindelväv. Ställes i tak
och på väggar varefter jag
städade golvet som var helt
av trä. På skivde jag lite
hos den lilla mannen och
gav honom lite pengar, vilket
kom med synbar tillfreds-
ställelse anseende. Då
jag gjort detta stora arbete
färdigt var det tid att koka
eftermiddagskaffe. Då kom hus-
bonden hem, för överraskningens
skull några timmar tidiga-
re. Men gissa om han blev
glad? Han blev så glad så

hela ansiktet sken som en
sol. - Så fint gjut i stollen,
sade han. Så kysade han
ut i gödselstaden. - Ja du är
då makalo's till att arbeta,
sade han, när du gjut
allt detta medan jag har
varit borta. Hela aftnen
var han så glad och mun-
ter så jag blev nästan fri-
vånad. Han brukade aldrig
tala så mycket. Fast vän-
lig var han alltid, det må
sägas till hans födel.

Bidschattens brjude
rimma in katten kalven
stod i, det blev värre och
värre. Det rann ut på den

cementerade gängen så jag
blev riktigt ledsen. Skulle jag
vilja bryta ut denna kätte
som var sammanbunden
av halan, jag visste mycket
väl att det var något ar-
bete för en liten kvinnand-
se som jag. Men - det började
bli outhärdligt att gå in i
ladugården, ty grävelvattent
kann ut på gängen och det
var så obehagligt. Jag beslöt
då försöka bryta ut kätten.

En morgon då husanden
akt bort band jag upp haka-
n i ett bås och började ar-
betet. Som det var blott halan
dell strö i kätten var det väst-

är omöjligt att bara sticka
med grepen. Men jag var survis
och hade föresatt mig att
inte ge kappot. Jag ryckte
och drog och till sist fick
jag lossen grep. Då skulle jag
bara det ända ut i gödsel-
staden grep efter grep vilket
blev drygt. När jag kom ner
i kätten och stycke gick det
lite bättre men det kändes
i ryggen och armarna, skall
jag säga. Då aftnen kom
var gödseln uttagen och väl
utplattad i gödselstaden och
golvet tvättat i badgårdens.
Katten gick åter komma till
sin kätte där jag ströts och gjort

gint. Åh när katten var trind
kunde han dansa vilket han
också gjorde. Det var roligt
att se hur glad det staccus
kriket blev.

När min hustru kom
hem på aftnen blev han så
förvånad då han fick se
den förmoda katten att han
blev stående en lång stund
varefter han sade: - Hur har
du blivit dig åt att kryta
ut den tunga katten? - Jag
har sut i vända bed, sade
jag, men det går väl över!
Faktum var dock att jag var
sin i kroppen i ett par dagar,
men jag var glad ändå att jag

kunde göra något i ladu-
gården, ty jag frändes inte
med det förskott.

Förmanaren förman och
kröten kom jag hade inte lovat
stanna länge, men som min
husbrände skulle gifte sig vid
nyåret med sin gamla hus-
hållerska ville han att jag
skulle stanna till nyåret
vilket jag också gjorde. Hans
ungkar skog gick åt till borgens
förbindelser en kort tid efteråt
varför han aldrig fick göra an-
den själva. Det var som på ett
hår att han fått gå från gården
också, men det är som Rydberg
säger, "en annan historia".